

LIBERTATEA

Abonamentul:

Prețul foii „Libertatea” cu adausele sale „Foia Interesantă”, „Tovărășia” și „Bobirnați”, — e următorul; pe un an 10 cor.; pe 1/2, an 5 cor. — Pentru economi: numai 6 cor. pe an!
Pentru America trei dolari pe an.
Pentru România (4 foi) 40 Lei pe an.

Foaie națională politică.

Apare în fiecare Joi.

Inserțiunile:

1 pag. 60 cor., 1/2 pag. 30 cor., 1/4 pag. 15 cor. etc. — La inserate ce să dau de mai multe-ori, să fac reduceri de taxă.

Inserțiunile ca și abonamentele să plătesc înainte.

Manuscripte nu să dau napoi.

Sunt mîndru că-s Român!

— Răsunet la o vorbă a inimilor slabe. —

IV.

Și întorc mai departe foile istoriei poporului românesc, află în povestea lui, printre altele, și următorul fapt mult grăitor:

Era pe la anii 1845. Țările române Muntenia și Moldova căpătaseră iară Domni naționali, români. În Moldova domnea Mihai Sturza, un om cu învățatură frumoasă și cu inimă mare, care voia să-și ridice în toate privințele biata țară din prăpădul în care o aruncase cele două și jumătate veacuri de urgie a stăpînirilor turcești și grecești.

Între altele domnul Sturza al Moldovei, văzînd că în această țară — ca și în vecina Muntenie — cînd apucă o boală molipsitoare între oameni, apoi numai atunci mai înceată, cînd o oprește Dumnezeu, dar altfel o ceată de luptători cu știință, o trupă de doctori, medici, nu i-se pune în cale, — de asemenea de apucă o molimă între vite, apoi potoape cu miile și zecile de mii, că n'are cine lupta pentru stîngerea ei, să puse să reguleze el prin legi și rîndueli domnești aceste nevoi ale țării.

Dar cînd să uită în jur de sine în țară, ce-mi văzu? Văzu lucru jalnic: întîii și întîii Doctori erau foarte puțini, și a doua văzu, că și cîți sunt, sunt toți streini, veniți de prin alte țări, dar Români printre ei nu-s de leac! »Doctorii, spune Xenopol în istoria sa mare, erau pe atunci de toate națiile: Bavareji, Prusieni, Badenji (din Baden), Austrieni, Franceji, numai Români nu!» Și acești deosebiți doctori scriind rețetele de leacuri fiecare după o alta școală și formă, făceau în spînerie (apotecă) o incurcă și zăpăceală de Dne apără la pregătirea leacurilor. — Domnul Sturza luă măsuri să se aleagă o comisie de doctori care să facă rînduială în privința asta. Și mai ales

luă el măsuri ca tineri aleși români, să plece la școlile din țări streine, să învețe înaltul meșteșug doctoresc, ca să aibă țara macar ca mîne aceea ce în zilele lui nu avea: doctori români!

Auzi, iubite cetitor! Abia nainte de asta cu 60 de ani, în cele două țări românești Moldova și Muntenia, nu era încă nici urmă de doctori români! Aici pe la noi cei de sub jugul nemeșilor unguri, decum la doctorie, da nici la meșteșug nu ne îngăduiau copiii!

Și uități-vă odată acum peste coprinsurile locuite de poporul românesc și vedeți ce aflați? O, că nu putem mulțumi lui Dumnezeu de ce schimbare, de ce înălțare dăm azi cu ochii noștri! Astăzi și aici pe la noi e plin de doctori români prin toate orașele, așa că numai cel nepriceput mai merge de caută doctor strein, iar cel ce vrea, găsește doctor român în fiecare oraș din țară.

Iar de ce vezi în România, îți crește inima! Aci nu numai că e azi plină țara de doctori români, dar ei, pentru ca să-și agonisească știința asta gingașă și grea, demult nu mai au lipsă să a-lerge prin țări streine pe la înalte școli, că au ei aci acasă, în București și Iași, două universități pregătitoare de tot felul de învățați pe sama țării și așa și de medici. Dar încă ce școală înaltă de medicină au! Facultatea de medicină din București e azi recunoscută de înșiși medicii altor neamuri ca una din cele mai strălucite școli de medicină din toată Europa! Cînd am fost la 1906 la expoziția din București, erau printre noi și medici de ai noștri din Ardeal. Ei au mers de au cercetat clinicele dela Universitate și spuneau plini de uimire, că au găsit acolo ce n'au crezut! Ei credeau, așa

cum să vorbește pe la noi din partea ungarilor, că în România toate vor fi mai prejos ca la noi. Cînd colo, spuneau, am găsit aci o clinică, cea a universității, cu mult mai presus de clinica de pe lîngă Universitatea din Cluj și cea din Budapesta! Și au medici-profesori învățați, încît te pun în respect cu știința lor înaltă. — Așa mărturiseau și recunoșteau medici dela noi, ieșiți din universitățile Ungariei.

Ca pidă de înalta știință medicală română, fie destul a pomeni două nume: e la universitatea din București un medic, Dr. Ionescu. Acesta a făcut în știința medicală o descoperire care a stîrnic uimire în toată lumea: a iscodit un leac (serum) cu care altoind pe un bolnav ce să duce să fie operat (tăiat și curățit de ceva rău), nu te mai ametește ca azi prin spitale de zaci ca mort și poți să și mori în vremea ameteții, — ci cu serumul nou românesc alui Dr. Ionescu, bolnavul își perde numai simțul durerii, îl poți tăia bucăți, ca pe un lemn, că nu-l doare nimic, deși e treaz, vede, aude, ca ori-ce om! Toată lumea a rămas incremenită de așa o descoperire minunată! A fost chemat prin Franța și prin America să-și arate minunata descoperire și pe toți doctorii învățați a acelor națiuni luminate, i-a incredințat că stau în fața unei descoperiri, care numai dela medici de cea mai înaltă și adîncă știință, poate izvorî.

Al doilea bărbat cu renume mare în știința medicală e Drul Babeș. Acesta e dus de aici dela noi, în Țară. E socotic ca un al doilea Pasteur, vestitul medic dela Paris care a descoperit leacul contra cumplitei boale a turbării.

Și alții încă străluciți ca ei. Ei bine, dacă un popor era numai nainte de asta cu 60 ani, atît de adînc căzut în groapa lipsei de învățatură, încît n'avea nici în țările sale în cari trăia grosul poporului, medici nici de sămînță,

iar' azi, după abia o jumătate de veac, s'a ridicat în această grea și gingașă știință atîta de sus, încît să poate întrece cu popoare cu cultură veche de sute de ani, — apoi ce sămîn să fie acesta, dacă nu semnul, că un popor cu mari însușiri de viață e acest popor! E aceasta o înălțare în zbor de șoim! Și neamul ce în acest fel să știe înălța — drept la viață are, că neam ales este!

Sunt mîndru că-s Român!

— Horia,

UNELE—ALTELE

Pilda lor.

Par'că n'am trăl cu el sub un coperiș, așa nu să prinde de noi învățatura lor.

— Cearta dela Arad. —

La Arad s'a deslîntuit iarăși furtuna cea mai furioasă între cele două mari foi ale noastre, „Tribuna” și „Românul”. Par'că ard casele pe ele, nu altceva. Și stăpînii lor suflă pe întrecere și din toate puterile în flacări, ca să tot crească, nu cumva să scadă. Nici un pșhar de apă nu ține nici unul în mîni, decum pompa stîngătoare. Vai de sufletele cetitorilor!

Și cînd, cu inima strînsă de durere, privim la acest războiu între frați, și anume între frați de frunte, sus puși, cari ar trebui să fie foarte jaluzi pe numele lor, ca acela să nu fie terfel și hărțuit și stropit cu tină, — ochii ne cad asupra altui războiu politic dat între frați, între fiii altui neam, a neamului acestuia unguresc, cu care trăim bot în bot și dela care multe rele am învățat și multe bune am putea învăța!

Văzură-ți-l ce încăerare își dăteră în vara trecută? Din lunie până în Novembre nu fu în dieta lor decît un războiu politic îndrjit, dar dus altfel cu socoteală. Ce din împotrivire (opoziția), koșutiștii, împedecară o vară și-o toamnă pe guvern în lucrarea sa în dietă, învinuindu-l că nu-l destul de „patriot”, nu-l destul unguresc. (Cam cum fac și ai noștri, că să bănuiesc că nu-s unii așa de buni români ca alții deși s unii ca și alții).

Dela o vreme însă, cei dela guvern, își perdură răbdarea. Ziceau: suntem de risul lumii de-și mai bat

Știa joc de noi mult așal Trebuie să-i punem capăt scandalului. Intii cercăm cu buna. Și începură tirgueli între capii celor două tabere și își puseră termin de 3 săptămîni să se plece unii altora, să deschidă calea lucrării în dietă, — că de unde nu, schimbă președintele dietei și pun acolo un om „cu mână tare”, un volnic și viclean, care să-i joace pe cel din împotrivire, de să li-să ducă vestea-povestea! Că n'are să-i cruce, ci să-i plesnească, să-i hărțuiască, să-i singereze, până i o turti ori și or sparge capetele!

Sub așa semne s'a pornit tirguală de împăcare. Și au trecut cele 3 săptămîni ce și-au pus și — nu s'au putut înțelege! A rămas dară — luarea de grumazii

Era ca Joi în săptămîna asta. Să începură pregătirile de războiu. Fiecare își lua armele cele mai grele, — Luni viitoare dimineața să se înceapă războiul până la rămînerea unuia turtit pe cîmpul de luptă. Președintele dietei a abzis, ca să facă dară loc celui cu pumn de fer. Stafia, dracul, cu care în frunte pleca tabăra guvernului pentru a zdrobi pe koșutiști, era — groful Tisza. În volnicia și în lipsa lui de inimă a acestui om rău, își puseseră toți toată nădejdea.

Luni, cînd să se așeze dară Tisza în scaunul de președinte, veniseră în dietă în număr aproape deplin și deputații guvernului ca și cei din împotrivire, și lume multă prin logele (foșoarele) din jurul salei, — ca la comedie.

Înainte însă de a începe asaltul, de a sări unii pe alți, cu brutalitate ori sălbătăcie, — cei dela guvern au făcut încă o încercare, doar pot totuși scuti lumea de priveliștea urită a luptei turbate între frați, și plecînd mult din cererile lor, îndulcînd pe cît pot cererile contrare, au găsit o punte de trecere, un chip de înțelegere, așa ca să nu fie nici biruiții nici biruitorii și totuși să se poată încunglura și înlătura lovitură nebună ce își pregăteau! Și în loc de a vedea ciocnire de scuturi și izbire de pumnale, — lumea văzu pauză de înc'o zi, și ca mâne-zi pacea era gata, războiul ucigător și care avea să invenineze și țara întregă aprinzînd toate patimile în ea, — fu înlocuit prin o împreună lucrare, de care să bucură și ungurii cei ce țîn cu partidul dela putere și cei cari țîn cu împotrivirea!

Iar noi am rămas uimiți, cît de mult își știu acești oameni călca pe inimă, cînd e vorba de lupte în folosul neamului lor întreg.

Și acum ne uităm la ai noștri. Și ni-să face negru naintea ochilor cînd li vedem cu cîtă »coraje« să asvîri unii asupra altora de mai mult de un an de zile! Și au avut doar și ei clipe de răpaus, pauze de arme, în vremea cărora cei mai înțelepți (și aceștia trebuie să fie în tabăra celor dela putere) trebuiau să caute și puteau să gă-

sască chip și modru de a face, ca pacea să rămînă stătornică!

Aș! Par'că să bucura dacă nu este! Că în acestei eșiri a noastre unii contra altora, suntem apoi viteji de tot! Aci arătăm cum știm scrie și striga de tare de răsună din Arad până la Brașov și merge răsunsetul din deal în deal și din vale'n vale, ca să-i audă tot Românul, și sus și jos, și cărturar și biet plugar, cum știu domni noștri să se certe coala numai ca ei!

Și nu putem noi învăța nimic din pilda atît de superioară, de înalt patriotism, pe care ni-o arătară ungurii și acum mai nou? De ce mai și stăm într'o casă cu acești oameni dacă nu învățăm tot ce-i bun dela ei: iubirea cea nemărginită de neam, călcarea pe inimă cînd bunul nume al neamului ori pacea lui o cere, și a fi pară de foc numai față cu cel strein de tine și dușman al neamului teu, — nu față de fratele tău!

Nu învățăm, că nu este în noi adevărata și marea iubire, pe care ni o spune scriptura, iubirea cea care toate le iartă, toate le suferă, toate le face bune, pe greșiți li îndreptează, pe cei buni li îmbrățișează și-i încuragiază și-i înalță. Noi nu ne mai aducem aminte de cuvinte'le dzești: *iubește și iartă!*

Ne îngrozim cînd vedem munca zdrobitoare de inimi ce să săvîrșește azi prin cele două ziare de frunte ale noastre din Arad. Și nici un înțelept nu să ivește, care să vree și să știe, prin tact, prin înțelepciune, prin cugetare superioară, să facă pace între ele!.

Cine a spus adevărul?

Cînd în ședința dela 24 Nov. dl deputat Dr. St. C. Pop le spunea „patrioților” că la noi la comitate nu să lucră mai nimic, că ele-s numai cuiburi de trîndăvie pe sama cîtorva căpătuiti, — deputații unguri s'au pus să strige de să se strice, că „nu-i adevărat!”, că asta e o „vătămare” pentru harnicii dela cîrma comitatelor!, — și altele.

Dar chiar din privilegiul deșabatetii acestor treburi în dietă, „Budapești Hirlap” dela 1 Dec. scrie în frunte un articol în care între altele spune:

„...Acea, ca administrația să se statifice, ca slojbișii să fie numiți (de ministeriu), de aceea e de lipsă, pentru că pe lângă rînduiala de azi, nu putem avea o administrație bună! Căci alegătorii (din congregații) azi nu să uită la aceea, că cinei vrednic, ci aleg pe acela, care știe coteși mai bine, care are rudenie cu mai mare înriurire!

„Acest sistem (fel de lucruri de azi) mincinos, e bun numai de aceea, ca să deie pînă la neputincioși (cari alt undă nu știu trîi!)...

Și așa mai departe. Nouă ni-i destul atît.

Și întrebăm acum pe luminății patrioți din dietă, de ce zbierau ca nebunii pe deputatul român Dr. St. C. Pop, cînd spunea, mult mai blînd și cu vorbe mai cruțătoare, aceleași lucruri?

Jocul miresei — pentru Brad.

Unul din cei mai însafleți cetitori ai foii noastre „Libertatea” cantorul gr.-cat. Ioan Limbeanu din Vințul-de-jos, și-a sărbat cununia în 19 Nov. n. cu dșoara Elisaveta Băcăințan.

Nu să putea ca un așa de strguincios cetitor al acestor foi să nu și aducă aminte de povețele ei și de pildele frumoase în ea!, Fratele nostru I. Limbeanu s'a arătat vrednic Român și din prilejul fericitei zile a cunniei sale. făcînd să se joace jocul miresei în scop cultural. Nașul, dl Augustin Cărăban a făcut propunerea prin o potrivită vorbire, și apoi s'a început frumosul joc. Au dăruit în acest scop: Nașul A. Cărăban, 1-20 cor. V. Dragosan, A. Aron, A. Limbean (sora mirelui), G. Timariu, N. Lascu, N. Lancrăjan, Maria Timariu și Saveta Limbean, cite 1 cor. iar alții sume mai mărunto. S'au adunat de tot cor. 17-32 fl. cari s'au trimis gimnaziului din Brad ca dar în scopul înălțării lui!

Laudă fericitilor mirii! Fie-le casa casă, masa masă și Dzeu cu ei la masă. Și laudă cinstiților nuntași dăruitorii!

Soartea celor pensionați.

și așa și a învățătorilor pensionați, pare că va fi obiect de gîndit în ministerul de culte ungar. Așa reese din vorbirea minintrului Lukács, rostită nu demult în dietă. El spunea ca a dat îndrumare să se lucreze plan pentru schimbarea legii de pesiuneși, în firul acelu plan de lege, va purta grijă și de soartea celor deja pensionați, și de a văduvelor și orfanilor lor, căci fiind mulți pensionați după legea veche, sunt slab ajutorati.

Așa pot nădăjdui ceva îmbunătățire și învățătorii penzionati fiindcă ei își capătă penzia din fondul de penziuni al învățătorilor care e unul pentru toată țara, și așa schimbarea va atinge și acel fond. Că de fapt, deși plătim toate comunele zeci de mii an de an la acel fond, mulți dintre învățătorii pensionați, sunt slab de tot ajutorati cu penzia lor mică.

Are frică de „Libertatea”.

Un om din Meteș (cercul de alegere al Ighiului) a spus cătră matriculantul dela ei, că nu cuatează să spună că pe el cine l'a „amenințat” ca să voteze cu Vajda, — că îi e frică că va fi pus și el în „Libertatea”... Și el vede ce pătesc acei „martori” din contra-recursul lor cari au dat la protocol pe placul domnilor, — că

sunt batjocoriți și huliți în sat și de copii, care scuipă după ei.

Matriculantul din Meteș a spus asta și la județ.

Bine, să vorbim ceva despre acest lucru.

De ce îi e frică omului din vorbă a spune la protocol ceea ce i-să cere de cătră oamenii puterii, cei cu contra-recursul? Noi cam bănuim de ce. Blăstămații coteși ai contra-recursului s'au dus acum de nou pe la unii oameni pe cari au crezut că-i pot momi să deie la protocol mărturisiri în bună parte mincinoase, contrare Românilor, și le-au zis acestor oameni slabi la ureche: „Spune numai așa, uite, capeti asta și asta; și doar' nu te știe nime, ia să scrie la protocol și pace. Fii cuminte”... Și omul, momit ori înfricat de nou, a și făgăduit că spune cum i-să cere, doar' nu l'or ști pe el pentru asta în sat.

Acum însă vede, că, iacă, tot să știe! Ba afurisita aia de „Libertate”, care e mult cetită și pe Valea Ampoiului, dela Zlatna pîn' la Abrud și pîn' la Cămpeni, — îi pune cu numele pe unu fiecare și arată acurat care ce a spus acolo la „domni” contra neamului lor românesc. Și îl apucă frica să „mărturisască”!

De ce te apucă frica, creștine? Dacă ai de gînd să spui drept și să nu faci rău neamului tău, de ce să-ți fie frică?

Dar' ți-i frică pentru că ai gînd ascuns, gînd rău, gînd păcătos! Că te-au iuvățat să minți, să-ți vinzi neamul, să lovești în ascuns în inimile fraților tăi! Și ai făgăduit c'o faci, crezînd că nu te știu decît cei 4 păreți și domni tăi.

Nu de „Libertatea” să-ți fie frică, ci fie-ți frică de Dzeu care vede și în rărunchii celui rău și îl scoate dela întunec la lumină! Și fie-ți frică de blăstămii fraților tăi drepti, pe care să vede că voiai să-i apeși cu o mărturie contrară și de bună samă — necinstit!

Păpușe ori slujitori mamonei?

A doua oară acopere zăpada curată pămîntul, îmbrăcînd par'că totul într'un vestmînt de sărbătoare și trăgînd un vâl alb, semn al curățeniei, peste păcatele negre, ce ce le rablă de attea veacuri pe spinarea sa pămîntul; de cînd căzuse ca un fulger, care isbește din senin în trunchiul stejarului de veacuri, vestea înfiorătoare, că scriitorul cu peană de aur: Ioan Slavici, sufletul memorandumului: Eugen Brte și călugărul fanatic: Vasile Mangre, au dat mîna cu dușmanii politici ai neamului românesc. Ni se părea atunc vestea asta, ca un vis urît pe care căntam să-l alungăm și nu credeam, că poate fi adevărată.

Și totuși a fost! Era pentru noi o lovitură grea și mare, să ne vedem pe unii din cei mai de frunte fi ai neamului dându-se peste cap într-o noapte și ca mine-zii călcând pe gîtul aceluia popor, care li urmasese mulți ani, ca pe călăuzitori spre bine.

Dar dată a fost grea lovitură și mare, a fost cu mult mai grea și mai mare puterea de viață a neamului nostru care, văzînd rătăcirile n'a plîns după cei, cari i-au devenit necredincioși, ci și-a aruncat asupra lor răul disprețului său. Și păcătoșii grabnic au perit de pe tărîmul politic al vieții ramânești fără ca pilda lor urmată să fie de grosul poporului, de inima neamului nostru. S-a dovedit în fața lumii, că noi nu putem urma alt program în politică, decît programul național, care singur e al sufletului nostru și adevărat...

Dar pădure fără uscături nu-i. Acum, după doi ani, s'au aflat o mână de oameni cari au adresat călugărului rădăcit, vicarului Mangra, o scrisoare de aderență, de alipire la politica lui, care pe cît să pare, nici n'a fost scrisă românește, ci într-o limbă streină și scoasă la iveală într-o fițuică jidovească. Cei, cari au iscălit-o sunt protopopii și preoții din cele șase protopresbiterate ale consistorului din Oradea-Mare, peste care stăpînește diavolul Mangra. Acești oameni din interese lacome, personale s'au degradat înșiși la rolul de unelte fără voce și fără judecată, în mâna vînzătorului de neam. De teamă, ca să nu-și piardă așa numita congrua ori pentru ca să li se dea mai multă decît au avut, au călcat numele curat al poporului care li hrănește cu prescuri sfînte și au spus lumii, că ei s'au închină de acum înainte, nu aceluiași Dumnezeu cu tot neamul românesc, ci mamonului Mangra și politiceii lui vînzătoare de neam, care tînde să ne înăbușe cuvîntul dreptății în gît și în sufletul nostru streine vișe sălășliușoasă!.. Nu știu în clipa aceasta, ce nume să dăm acestor oameni: păpușe, pe cari le joacă mîna păcătoasă alui Mangra, ori slujitorii mamonei de bună voie? Ori care ar fi, ei sunt de osîndit și într'un caz și-n altul. Sunt de osîndit, decă aceea scrisoare de dragoste către Mangra au iscălit-o de teamă să nu-și piardă congrua, căci în cazul acesta sunt oameni fără credințe și mîndrie omenească, precum și dacă au iscălit-o ținînd aievea politica lui Mangra, căci atunci sunt dușmani poporului lor, de pe spatele căruia trăiesc și pe care a-l feri ar fi chemații!..

Bietul popor din jurul Orăzii-Mari ar trebui să răsplătească fapta preoților și protopopilor săi, așa cum au făcut Românii din Valea Jopii cu popa Marian, căci toți aceia, cari au dat scrisoare de aderență vîndutului Mangra, sunt tot alții popi Mariani primejidoși vieții noastre, ca popor, care vrem

să trăim în limba și în obiceiurile sfînte moștenite dela strămoși.

Din România.

„Societatea Scriitorilor români“ începe să fie prețuită în Țară tot mai mult și să i-se arate din partea marelui ocote luarea aminte pe care o și vrednicesc acești slujitori ai culturii cu măiestrele lor pene.

Zilele trecute Societatea și-a ținut adunarea generală și aceasta adunare a pus pe fruntea Societății o podoabă strălucită pe care n'o s'avea pîn'acum, anume — după ce știa dinainte că alegerea va fi primită, — a ales de *Președintă de onoare a Societății pe M. Sa Regina Carmen Sylva* și pe dl ministru de culte *C. C. Arion*. Și *M. Sa Regina* și dl ministru au primit cu plăcere onoarea ce li s'a făcut de a fi aleși de patroni și ocrotitori ai societății scriitorilor, — căci ocrotind această Societate și pe strigucioșii ei membri; — slujbă bună fac înălțării culturale a țării și a neamului!

Peste tot locul năzuințe facodate spre ridicare în cultură, prețuire a năzuințelor spre lumină!

Să înțelegem și noi acest duh al vremilor și să ne silim a ținea par cu el!

Correspondență

Sfințire de școală.

O frumoasă zi de praznic cultural au avut Românii gr.-cath. din *Racova* — (comitatul Sătmar) — în 5 Nov. n. cînd s'au sfințit noul edificiu școlar. Fiind zi de Duminică și timp frumos, mulțime de popor s'a adunat și din satele vecine pentru praznicul sfințirii școlii, care s'a făcut în chip sărbătorec din partea dlui *Ludovic Rezei*, protopopul tractului *Supurul de jos*, și a dlui *Iuliu Tătar*, preot local. A luat parte inteligența din loc și jur și poporul întreg.

După serviciul divin s'a mers cu procesie la sfințirea școlii, unde după îndeplinirea sfințirii dl protopop *Rezei* rosti o cuvîntare frumoasă despre școală și chemarea ei, laudînd hărăzirea poporenilor, cari deși cea mai mare parte săraci și-au dat silința a ajuta la edificarea școlii, care e tînda Bisericii; îndeamnă și însufletește poporul pentru apărarea neamului și a legii sale strămoșești. Laudă zelul curatorei *Ioan Sas* pentru făptuirea sa la edificarea școlii.

Vrednicie mare în jurul acestei zidiri are dl preot local, *Iuliu Tătar* care deși venit în parohie prin August anul de față și-a dat toată silința, ca școala să se gate.

Sara a fost petrecere populară cu dans, la care s'a încasat cor. 135.28 fl. din cari subtrăgîndu să cheltuturile de 40 cor. rămîne venit curat cor. 95.28 fl. cari să vor înțrebuița în folosul școlii.

Dee Dumnezeu poporului și conducătorilor bucurie de acest locaș ridicat culturii naționale, și el adevărat focar de lumină și de românism să fie în veci!

Gavril Alușiu
Inv. pens.

Apostolia slovei.

— O pildă bună. —

Ai carte, ai parte.

În toate împrejurările vieții omenești să adeverește zisa acestui proverb!

E nelindolnic, că în lupta pentru viață a zilelor de azi și a celor ce vor urma, singuraticii și popoarele lipsite de armele științei, pe cari ni-le dă învățătura cărții, danîndărăt ca racul și să prăbușe!

A trecut și nu să va mai întoarce niciodată vremea, cînd omul putea să se ferească numai cu ajutorul minții sănătoase, ce i-a dat-o Dumnezeu și cu școala vieții.

Cine astăzi nu știe carte, să aseamănă dobitoacelor și trebuie să ducă traiul acestora și jugul, ca și ele!

Poporul nostru, trecut prin atîtea veacuri vitrege, e amenințat să aibă această soartă!

De aceea *I. P. S. Arhiepiscopul și Metropolitul Ioan Meșianu*, în dragostea-i părintească față de toți, a încredințat pe preoții și învățătorii din arhidieceza întreagă, să stea la îndemîna poporului și să-l lumineze, *învățîndu-l carte!*

Astfel corpul învățătoresc dela școala primară centrală gr.-or. rom. din *Brașov* în iarna aceasta va ținea un curs de *analfabeți (neștiutori de carte) pentru toți parochienii bis. Sf. Nicolae din Seheiu și ai bis. Sf. Adormiri din Cetate.*

La acest curs pot lua parte tinerii dela 15—25 de ani și pe aceștia li va învăța să scrie și să cetească dl învățător *Aurel Popovici*, care va ținea lecții în localul școlii de băieți (edificiul gimnaziului); apoi bărbați dela 15 de ani în sus. Pe aceștia li va învăța subscrisul, ținînd țecțiile în localul școlii de fetițe.

Lecțiile sunt fără plată și să vor ținea de-ocamdată în fiecare Duminică dela 10—12 oare a. m., începînd din 27 Nov. (10 Dec.) a. c.

Aducînd aceasta la cunoștință publică, invităm cu toată dragostea și cu multă stăruință pe toți cei ce-și doresc binele și fericirea, să cerceteze cursul și nimenea — fie tînr, fie bătrîn, — să nu să rușineze că nu știe scrie și celi, pentru-că nu e rușine a nu ști un lucru, ci e rușine numai atunci, cînd nu cauți să înveți ceea ce nu știi!

Brașov, 23 Nov. (6 Dec.) 1911.

Pentru corpul Inv.:

G. Trans. Romul Frateș
dir. — preș.

Cît de mult am doi! ca fru-

moasă pildă ce o dă corpul învățătoresc din *Brașov*, să fie urmată de toți învățătorii și, unde nu-s învățători, de preoții noștri, prin orașe ca și prin sate. Să ne vină sute de înștiințări ca cea de sus. din toate colțurile țării!

Dă Doamne!

„Almanahul“.

„Almanahul scriitorilor dela noi“ e o carte frumoasă scoasă de sub tipar de aceeași *Librărie Națională*. E acest „Almanah“ un volum frumos, care va trezi uimire în marele public cetitor prin cuprinsul său: El e o galerie frumos aranjată, în care sunt înșirați toți scriitorii dela noi azi în viață, pus fiecare cu chipul lui, cu arătarea cărților ce a scris, și cu o schiță, o poezie, o nuveală sau altă lucrare a lui trimisă ca contribuție literară pentru „Almanah“. Intorcînd foaie de foaie, îți trec pe dinainte, în luminoasă panoramă: *Andrei Bărsanu, Ioan Agirbiceanu, Oct. Goga, Al. Ciura, George Coșbuc, Stefan Iosif*, — și toți scriitorii noștri aflați aici printre noi ori duși în Țară, și fiecare îți spune un vers ales, o schiță dragușă, îți cîntă sau îți vorbește ceva, ce știe mai frumos! E un prețios Album, ce face fala ori-cărei mese de cărturar român! Afară de capitolul scriitorilor, „Almanahul“ are:

Cap II: *Presa*: adecă înșirarea tuturor foilor și revistelor dela noi din țară, dela cele mai mari pînă la cele mai mici. Fie-căreia li e fotografat capul și dat acî în chip mic, — urmat de istoria foii, și cine oscriu? Afi aci pe toți scriitorii noștri dela foi.

Iar' Capul III al „Almanahului“, e: *Calendar pe 1912*. — Așa că, cumpărînd prețiosul „Almanah“, ai și un Calendar pentru anul viitor.

Acest prețios „Almanah“ să vinde cu 1 cor. 60 fileri și 20 fileri porto. Iar' celor ce iau mai multe li-să dă rabat (scădere de preț).

Stăruim din toată inima, ca fiecare cărturar Român cu prindere cît de cît, să-și cumpere aceste două cărți dela „*Librăria Națională*“ din Orăștie, căci numai plăcere va afla de cele ce ie va găsi în ele!

Veste bună abonaților „Libertății“. Voind să facem o bucurie abonaților noștri, — am cumpărat dela „*Librăria Națională*“ 1000 „Almanahuri“ de-ale scriitorilor, și cumpărînd așa multe, ni-s'au dat cu preț scăzut de 1 cor. 25 fil. exemplarul.

Toți abonații noștri cari doresc a avea această prețioasă carte, — să ne trimită cîte 1 cor. 25 fil. de una și li-se trimită îndată!

Grăbiți, că numai pînă să ajunge numărul cumpărat de noi, vă putem da. Mai multe nu căpătăm.

Abonați

„Cosinzeana“

pe lunile October November December, de probă!

Numai 1 cor!

Foaie pentru familie, foarte bine îngrijită și frumos ilustrată!

Dreptul de amenințare.

(Terorizare)

Publicăm mai jos darea de seamă ce ni-să face despre cum merg răspunsurile „martorilor“ chemați naintea judelei cercetător de către oamenii alesului Szász Pál privitor la alegerea dela Ighiu. Ei și-au ales „martori“ pe plac: sau de aceia cu cari au fost înainte înțeleși și știau ce vor răspunde, sau dintre cei contrari de aceia, cari vor fi siliți a descoperi chiar ei unele ori altele din „volniciile“ partidei românești (a hoșului de păgubaș, a mielului de pe riu din jos).

Din aceste mărturii scoatem la iveală un lucru: Mulți mărturisesc, apăsind pe vorbe, (după cum i-au învățat corteșii puterii care și acum au umblat pe la „martori“ cu aceleași mijloace „cinstite“ ca și ajunul alegerii), — că da, alegătorii din satul cutare ori cutare au fost amenințați fel și chip nainte de alegere, de către alți alegători din sat, frați ai lor, ori și de oameni ce nu-'s alegători, ca să voteze cu fratele lor și cu nația lor, cu Dr. Vajda, că de votează cu streinul, le umblă rău!

De n'am trăi în Ungaria, sau dacă în Ungaria puterea guvernului prin miile sale de mâni și de picioare, și prin potopul de celți mușcători ai săi (finanți, inspectori școlari, solgăbirae și cîți draci toți), n'ar cădea grapă pe capul alegătorilor în ajunul alegerilor, și nu i-ar stringe de gît, că: ție-ți iau crișma, că ție îți dau pedepsele cutari, că ție îți dau bani atîta, că ție îți trag congrua, că pe tine te lapăd din dăscălie, pe tine din primărie, și altele, — dacă toate acestea nu s'ar face, — noi am fi cei dintii care am scrie și am striga pe poporul nostru: dați bună pace alegătorilor, nu le faceți silă, nu-i amenințați, lăsați-i să meargă unde-i duce inima lor. Că am ști noi că inima lor numai în staulul oilor celor bune i-ar duce, nu în al celor călbejite. Cu vorba bună înțelegeți-vă frățeste cu ei, dar ori-ce amenințare și siluire, de parte fie dela noi, ca să vadă lumea ce popor treaz și de ordine suntem noi Români!

Dar' cînd lucrurile stau așa cum stau la noi, — trebuie să supunem la nișică cercetare treaba cu amenințările de care să plîng unii din mărturiile înainte muștruite ale celui ajuns pe nedrept în scaunul de deputat, Szász Pál dela Ighiu.

Ce să întimplă cu alegătorii la noi în preajma alegerilor?

În cele dintii zile după ce să aude că vor fi alegeri nouă, cad asupra lor ca roiu de cioare, trimișii puterii, și-i amenință și-i string în chingi pe cîți nu mai pot, și le făgăduesc lucruri neiertate și îi strică în tot chipul! Asta să zice terorizare, înfricare, înspăimîntare.

Dar' această înspăimîntare a alegătorilor vine din sus în jos, dela cei dela cîrmă, care ei dau pildă mizerabilă de a nu lăsa pe alegători în bună pace, ci de a-i neliniști, de a le suci capul și a le strămuta inima dela loc.

Făță cu această terorizare nelegiuită, bieții alegători liberi ori frații lor din comună, cei cu cari și printre cari ori prin cari aceia trăiesc, — ce să facă? Să se lase înfrinți din capul locului? Să lase să le fie furate sufletele fraților lor fără nici o împotrivire?

Ar fi prea laș! Prea dobitocesc. Oamenii să aprind, să ridică, și dacă simt că unul dintre ei să clătină pe urma terorizării ori amăgirii dușmane, — să duc la el și-l iau cu vorba să nu le facă satul și neamul de rușine, iar' dacă vorba bună nu prinde, o iau și pe coardă mai groasă, îl amenință. îl terorizează dară și ei, cearcă, cum zice colo n'evangelie, ca cu dracul să alunge din el pe dracii pe care alții i-au băgat întii.

Doctorul cînd fugi la el și-i spui că iacă un om s'a otrăvit, vine în grabă și, de nu l'ai chemat prea tîrziu, îi dă *contra-otravă*, bagă în el alt venin, care să se lupte cu veninul din om și lucrînd în el două veninuri, acelea să nimicesc unul pe altul și omul scapă sănătos!

Așa-i și alegătorul înveninat de dracii puterii. Trebuie să-i dai *contra-venin*, altă terorizare, doar îl scapi de perirea națională de care e primejduit!

Nu e cu cale că să fac aceste siluiri asupra alegătorilor. Dar cine dă pilda rea? Cine începe mișelia? Totdeauna cei dela putere!

Iar poporul, iritat de obrăznicia puterii, cearcă numai să-și apere pe ai săi!

Intrebați acum: care din două terorizări e mai îndreptățită? Vădit că cea din partea *poporului!* Ba asta nici nu să poate zice „terorizare“ (siluire prin înfricare), căci ea nu pornește pe om spre rău, ci numai spre aceea, ca să fie la locul său! Dacă e Român din un sat românesc, să țină cu nația lui, cu frații, să apere onoarea satului și a neamului! Iar asta nu e „terorizare“, e numai *îndemn spre bine!* Și dacă e vorba de o terorizare, apoi numai cea ce vine din jos în sus, dela

popor asupra unora din mijlocul său, e cea firească, — dar nu a celei străine de acel popor, a celei ce vine din sus în jos!

Dela Ighiu.

Dăm în cele următoarea spicuire mai departe în mărturisirile făcute de cel chemați naintea judelei, pentru a descoperi între ce împrejurări s'a făcut alegerea cea păcătoasă dela Ighiu. Aceste mărturisiri ne arată și pe oamenii nostri buni, și pe cei slabi de suflet ori mișei de tot. E bine să-l cam știm și pe unul și pe alții, — și mai ales să-i știe tot poporul!

Iată ce mărturisiri nouă s'au făcut:

Nagy Sándor, Vadady László, Butyka Dezső, Bereczky Sándor și Deutsch Iakab din Șard, au auzit, că în Șard s'au început amenințările cu 1 lună nainte de alegeri. Meteoș Cornel li-s'a plîns lor, că l'au amenințat și pentru aceea nu cutează să voteze cu Dr. Szász.

Meteoș Cornel din Șard, spune că în față nu l'a amenințat nimeni, a auzit însă de amenințări și pentru aceea s'o reținut dela vot. A voit să voteze cu Dr. Szász.

Dumitrean Ion și Duna Moise din Șard, nu știu despre amenințări. Nu-i adevărat, că la el ar fi fost încuierați alegătorii lui Dr. Vajda și că ar fi căpătat fel și fel de mîncări și beuturi.

Mihai George I. Nicolae zice, că lui i-au tăiat via, ca să-l înfrice, dar el totuși a votat pentru Dr. Szász.

Florescu Nicolae (covaci) din Ighiu, spune, că pe el l'au amenințat Danila Titu și ortacii cu aceea, că-l omoară, îi taie via și vitele, etc., dacă va vota pentru Dr. Szász. Nainte de alegere i-au cosit $\frac{1}{2}$ jugăr de grîu. După alegere i-au tăiat 2 table de vie. — A votat pentru Dr. Szász și numai de aceea a suferit pagubele acestea, că dușmani n'a avut. Apasă cît poate pe Români, spunînd că și pe ceilalți alegători i-au amenințat tot așa, ca și pe el, și cîți au avut pagube în Ighiu, numai din pricina alegerii a avut!

Vurvara Ion a Tomi și Marginean Ion din Ampoia n'au amenințat pe nimeni, numai au zis către Ivașc Simion I. Petru să meargă să voteze pentru Dr. Vajda, că altcum i-se poate întimpla ceva, poate să l bată cineva.

Popa Aron, Tomesă Gligor și Sbutea Toma, n'au amenințat, numai au îndemnat alegătorii, să meargă să voteze și întruclt să poate, să ție cu nația lor.

Balázs Iuon I. Antone, Lasc Moise și Lula Avram a Tomi alegători din Ampoia n'au fost amenințați de nimeni; au votat de bunăvoie pentru Dr. Vajda. Nu-i adevărat, că în curtea preotului Totoian din Chișfalău au căpătat alegătorii în noaptea premergătoare

alegerii, mîncare și beutură cîtă le-a trebuit și că preotul i-ar fi îndemnat, că pentru mîncare și beutură să voteze cu Vajda. Ei au fost peste noapte într'altă curte și acolo n'au căpătat, decît cîte un pahar de vin seara.

Anghel Petru, Bodea Petru I. Samoilă și Helga Pavel din Ampoia n'au fost amenințați, ci de bunăvoie au votat pentru Dr. Vajda.

Gheorghe Toma din Ampoia zice, că pe el l'au amenințat că-l omoară, dacă nu votează cu Dr. Vajda. A voit să voteze cu Dr. Szász și numai de frică a votat cu Dr. Vajda! În sara și noaptea nainte de alegere a fost în curtea părintelui Totoian din Chișfalău, unde era un butoi de vin și unul de vîners, iar o masă încărcată de țigări și țigarette. A beut și a pipat care cît a vrut. A căpătat fieștecare cîte o porție de papricaș. I-au spus oamenii, că părintele Totoian i-a îndemnat să voteze cu Vajda. Ci-că Anghel Petru, Bodea Petru I. Samoilă și Helga Pavel încă au fost acolo. — Oare să-ți creadă lumea ție, nefericitule Toma, care voiai să ajungi birău, dar numai cu dorul ai rămas, că vezi, „domnii“ nu te țin în cuvînt, ori alor trei oameni de omenie, cari spun, că ei n'au fost la popa, ci la birău?! Cum i-ai văzut tu dară în curtea preotului?!

Csápa Sebestyén, odată Sebastian Ciapa, învățător, acum în Lupșa, pe timpul alegerilor în Ampoia, spune, că pe el l'au amenințat în față, că dacă nu votează cu Dr. Vajda, îl omoară pe el și vaca lui (că nimerite-au mai împerechiat!) și-i taie via! În seara nainte de alegere l-au silit să meargă la Chișfalău. A votat silit pentru Dr. Vajda, ar fi dorit să voteze cu Szász. I-s'au pus pe școală și pe casă două bilete amenințătoare pe carile alătură la scrisorile judecătorești. — A auzit, cînd au amenințat și pe alții...

Așadară acestui nefericit încă i-se rupe inima de dragul lui Pali, de Români are frică mai mare decît dragostea! — Ce-ar zice oare fieertatul Dr. Petru Șpan, al cărui nevrednic învățacel ai fost, și cu a cărui nemotenie îți place să te fălești, dacă ar auzi, cum ai mărturisit tu, care ești nepotul lui și fiu de Moț? Scapă-ne Doamne, de astfel de Moți și pe Moți de astfel de fiu!

Ivașc Simion I. Petru din Ampoia de-asemena numai silit și amenințat cu moarte, a votat cu Dr. Vajda. El a și spus oamenilor, că trebuie să voteze cu Dr. Szász, pentru că-i circummar, dar oamenii naibii n'au vrut să știe de „licența“ lui.

Vedeți minunatul trifoin: Gheorghe Toma, Ciapa Sebastian și Ivașc Simion. Toți trei au fost amenințați și fieștecare știe și despre amenințarea altora și că cine cu cine a vrut să voteze!

Tot cam ca aști trei spune: Ivașc Valentin, feciorul, Ivașc Ioana născ. Lula, nora lui Ivașc Simion, Badilesc Ludovica născ. Nov, soacra lui Ciapa, și Bodea Ion a Tomi, toți din Ampoita.

Totoian George Inv. In Chișfalău a votat cu Dr. Szász. Nu știe că alegătorii ar fi fost amenințați, dacă nu-și dau votul pentru Vajda. Unele pagube s'au făcut în comună după alegere, dar nu știe cine și pentru ce le-a făcut. Nu știe despre aceea că părintele Totoian ar fi provocat pe alegători în biserică în decursul serviciului dzeesc să voteze pentru Dr. Vajda.

Ciugudean Nicolae I. Nicolae din Chișfalău încă a votat pentru Dr. Szász. A suferit și el și alții pagube în comună, dar nu știe pentru ce; bănuiește, că lui Anca Nicolae pentru aceea i-au tăiat via, pentru că a votat cu Szász.

Magda Iosif, Todoresc Nicolae, preoți și Axente Todoresc din Feneș, mărturisesc unul ca altul, că cele ce s'au spus despre ei, că ar fi amenințat cu glonț și foc pe alegătorii din Feneș, nici despre alții n'au auzit, să fi amenințat în acest sau alt fel. (Un lucru foarte curios să spun în contra recurs, anume: că doamna Olimpia Radu, nevasta notarului din Feneș, înarmată cu ciomagul a cutreerat noaptea satul, a intrat pe la alegători și i-a amenințat, că-i bate, li omoară, le dă foc și altele, dacă nu votează cu Dr. Vajda. Vă puteți închipui, cum să minunau martorii, când li s'au puneau astfel de întrebări!)

Voda Ioachim Todorescu, Ion Ivașcau și Ulița Niculae din Feneș spun bărbătește, că pe ei nu i-a amenințat nime, nu-i adevărat, că ei s'au reținut dela vot de frică, ci au votat, — după sufletul lor. — cu Dr. Vajda.

Farkaș Béla, crâșmarul și jidovul satului spune, că în ciroiuma lui, nainte de alegere cu o lună, s'au început amenințările. Amenința unul și altul pe alegători, că dacă nu vor vota cu Dr. Vajda, nu va fi bine de ei!

Farkaș Dezső, feciorul lui Béla, zice, că el a auzit, că afară de dna Radu, toți ceilalți, despre cari s'au spus, că au amenințat pe alegători, așadar și părintele Magda și părintele Todorescu, au umblat ziua-noaptea înarmați cu pari și blte, pe la alegători, și cu amenințări să trudeau să-i înduplece, să voteze cu Vajda.

În crâșma tatălui-său, a lui Béla, a amenințat It Simion și Tomuş Ion pe vre-o câțiva alegători, că nu va fi bine de ei, dacă nu vor vota cu Dr. Vajda.

A auzit apoi, că părintele Magda în Daminecele nainte de alegere, mai de multe ori a zis către popor, când așea dela biserică, că acel alegător român, care nu va vota cu Dr. Vajda, nu merită alta, numai glonț și foc.

Atît el, cît și tatăl-său spun, că au fost niște preoți din Blaj prin sat și unul dintre ei a zis către alegători, că ei vor spune preotului din Feneș, să nu îngroape și să nu cuminece pe alegătorul, care nu va vota cu Vajda.

(Va urma).

Din străinătate.

Războiul.

Sortii războiului au început să fie potrivnici Turcilor și Arabilor. Italienii au început înaintarea pe toată linia pentru împingerea napoi a liniilor de bătăe păgine, lucru ce le merge cu izbindă. Căci cu ajutorul mașinilor de zburat ei șpionează pe Turci foarte bine și le văd puterile, și spun că unde cită putere trebuie trimisă pentru a-i bate.

În 28 Nov. a fost cea mai mare luptă printre cele din urmă, pe care au mai ținut-o Turcii cu tărie. Au fost însă siliți a să trage napoi perzindu-și punctele pe cari să răzimasu. La Coefri a fost mai grea lupta lor. Aci au pierdut Turcii și Arabii mult: 28 de capi ale oștilor lor au rămas morți în luptă și cu ei multe sute de soldați alătura.

În urma acestor întâmplări și pierderi, grupurile de Arabi și Turci ce părea că stau mai amenințătoare în fața Italianilor, — au început a să risipi și a să perde înspre lăuntrul țării.

Orașul Ainza, cea mai aproape de orașul Tripolis, și care era cuibul tare al Turcilor, — a căzut de tot în mâinile Italianilor. Să crede chiar aceea că în curînd războiul să va sfîrși, Turcii nemai putîndu-l susține.

Din Anglia.

Lupta dintre muncitori și stăpînii fabricelor în care ei muncesc, s'a început și s'a întetit mai mult ca ori-unde în Anglia, cea cu miile și zecile de mii de fabrici.

Cînd în acest stat să dă oltă un nou asalt al muncitorilor asupra fabricelor, — apoi să văd încercări ca ne-altele.

Acum încă este una la rînd: Muncitorii din fabricile de bumbac, nemulțumiți cu plățile lor, au hotărît să înceteze a lucra (fac „grevă“, „ștraic“).

La aceasta proprietarii fabricelor au răspuns, că dacă până ca ieri (Mercuri) nu intră în lucru ei, fabricanții, dau afară din lucru pe toți lucrătorii, li scot cu ziua aceea ieșiți din muncă în chip necredincios, și mai mult nu-i primesc.

Conștientînd îndrjirea muncitorilor, să ia ca lucru sigur că ei nu s'au plecat amenințări proprietarilor de fabrici, și așa cu ziua de ieri au rămas fără lucru 150.000 de muncitori, numai în Londra!

NOUȚĂȚI

Maestratea Sa bătrînul nostru Domnitor, e acum tot mai des și mai ușor atins de mici supărări ale vremii. Să răcește ușor și trebuie să stea atunci închis în odăile palatului zile întregi. Așa și Simbăta trecută abia că a ieșit o jumătate de oră în trăsura prin oraș, cînd a sosit acasă era răcit. Dar' e mai bine, că doctorii buni din jurul lui, îl grijesc și îl păzesc cu mare strîngință.

Zăpada, care s'a arătat pînă acum supărată pe noi și n'a vrut să ne arate alba-i față care scoate în fețele tinere bujori, — de cîteva zile s'a slobozit în nori deși peste ținuturile muntoase ale țării, îndeosebi s'a lăsat în pături groase peste C. rpați și ținuturile din apropierea lor.

Dela Sibiu vine veste, că acolo a nins bine zilele astea, asemenea la Brașov și în alte părți apropiate de munți.

Iar din România să scrie, că pe linia Buzeu spre Brăila, în urma unui viscol puternic care a troenit tot drumul, — s'a întrerupt Simbăta trecută umblarea trenurilor! În calea sa spre Galați trenul dela București a mai umblat numai pînă la Buzeu. Tot așa pe linia spre Iași au putut umbla trenurile numai pînă la Mărășești, mai departe nu. Liniile telegrafice au fost apoi rupte peste tot locul în țară de viscolul iernos

Descoperirea unei cetăți romane în jud. Dolj. „Minerva“ din București scrie. În urma unor săpături făcute în comuna Răcari. În jud. Dolj, s'au descoperit însemnate rămășițe istorice din timpul Romanilor. E vorba de o cetate romană, care s'a descoperit. Muzeul național din București, dă pentru săpături 5000 de lei, ca împreună cu direcția Muzeului din Craiova, să facă săpături și să desgroape aceste însemnate rămășițe.

Nr. 4 al „Cosinzenei“ a apărut săptămîna trecută, și a adus iar chipuri tare interesante: Chipul Domnului Alexandru Ioan Cuza-Vodă, înfîlul Domn al României de azi (născuta Regelui Carol) căruia i-s'a ridicat de curînd un Monument la Iași; — apoi doue interesante chipuri de pe cîmpul de războiu din Tripolitania. Aducem și noi în numărul „Foil Int.“ alăturat la „Libertatea“ de față, atrăgătoare chipuri.

Cel-ce vrea să albă toți numerii din această vrednică revistă de familie, cîji au ieșit pînă acum (4 numerii) și cari mai ies pînă la Anul-nou — să trîmîță „Librăriei Naționale“ S. Bornemisa în Orăștie (Szászváros) 1 cor. și li capătă pe toți.

Scritorii mari sunt cunoscuți ca, de regulă, oameni, cari numai de visurile lor frumoase, de împărăția gîndurilor lor înalte știu purta grijă, — iar de sine înșiși, de trebuințele cele de toate zilele ale vieții lor, prea puțin! Chiar și atunci cînd rodul gîndurilor lor și scrierul penei lor, să plătește bine de editorii foilor ori a cărților lor, — ei de regulă nu știu prețul banului, nu-l știu cruța, cum li capătă așa-l aruncă, și prea mulți din ei ajung în lipse une-ori foarte mari. Așa au pățit scriitorii români Eminescu și Bolintineanu, morți în sărăcie și ne-caz, așa alții la alte popoare.

Acum vine o știre de aceasta tristă din Italia. Marele scriitor italian Gabriell D'Annunzio, care pentru scrisorile sale minunate a căpătat averi întregi, — a ajuns azi sărac ca un liliac al bisericii. Numai de curînd creditorii au dus asupra lui licitație (a cîtea oară!) și i-au licitat tot de prin casă, de a rămas calic ca calicii!

Acum a plecat din Italia și a nume să duce — pe cîmpul de războiu din Tripolitania, avînd să descrie cele ce le va vedea acolo. De sigur i-se va plăti foarte scump ce va scrie, că e meșter mare, — dar că să-l vezi macar după asta în rîndială cu gospodăria, n'ai nici o nădejde!

Văzut-ai vr'odată

scrisoare grecească? de asta ai putut vedea mai ușor, dar grecească monumentală și grecească lirikă? De asta mai rar.

Dar scrisoare eoptică (de pe la Cairo și Alexandria)? Dar evrelască de rînd? apoi evrelască „Meruba“ ori hebraică, cu puncte și fără puncte, dar rabinică? Iarși mai rar.

Dar scrisoare turcească-arabă? Foarte interesantă, dar grea la scris! De aceea Turcul care știe scrie, e deosebit ca la noi un popă printre ceilalți oameni de rînd, de învățat!

Dar scrisoarea sirlană? De tot fină și încurcată. Mai aleasă și ca cea arabă!

Dar scrisoarea din Tibet, curățică și sprintenă?

Dar scrisoarea sanscrită a vechilor Indieni, scrisoare pe care ei o zic că e „scrisoarea Zeilor“, că ar fi cea mai desăvîrșită de pe lume?

Dar scrisoare de leuri, în care în litere nu este nici un fel de linie oabă ori punct ori cerculețe sau alte cirnături, ci numai leurele așezate în toate formele și tu după așezarea lor să ghicești ce e scris cu ele?

Și mai ales văzuți ai scrisoare de hieroglifă? E cea mai grea scrisoare de pe lume! Cum alfabetul nostru are 28—30 litere ca semne de scris, scrisoarea de hieroglifă are vre-o 2000 de semne, „litere“, pe care trebuie să le știi, de vrei să poți ceți cu scrisoarea asta.

Toate aceste 15 feluri de scrisori le aflați, tipărite aievea, în „Calendarul Național“ de pe 1912. Pe 8 pagini sunt înșirate aceste scrisori, din fiecare 4—5 șire, iar din ciudatele hieroglifă să dau doue fețe întregi!

Cumpărați acest Calendar interesant, în care, afară de aceste ciudățenii, aflați chipuri naționale pe care nicăieri aiurea nu le puțești găsi, și material de cîștig foarte ales!

Moarte. Tinerul preot Iosif Dumitru din Beriu (l. Orăștie) a fost cumplit lovit de soarte: In 4 Dec. n. i-a încetat din viață iubita și iubitoarea soție Elena născută Iancu In etate de 22 ani, In al 7-lea an al căsătoriei, lăsându-și iubitul soț preot In cea mai neagră jale dimpreună cu doi fii mici Clandia și Romulus. Trimitem sincere condolări greu Infristatei familii.

Presara Sfântului Andrei.

— Aviz. —

Corpul învățătoresc dela școala gr.-or. rom. din Orăștie arangează și In anul acesta la 29 Nov. st. v., seara dela 6 oare începînd, In sala azilului o serată festivă In memoria Marelui Archiereu Andrei Șaguna, cu următorul

PROGRAM:

1. Cuvîntul de deschidere și ocazional.
2. „Romănime mult cercată”. quartet.
3. Noaptea de S. Andrei, declamare.
4. „Haidetți frați”, cor. de școlari.
5. Nemulțămitorului i-să ia darul, declamare.
6. „Țiganul și slănina”, declamare comică.
7. Dialog.
8. „Coșofana”, declamare.
9. Cor de școlari.

Venitul curat este destinat bibliotecii școlare din loc.

Orăștie, la 22/XI v. 1911.

Direcțiunea.

Vrei să ai

pe masa ta pentru anul viitor un calendar de lux, de onoare? Cumpără-ți „Almanahul” scriitorilor dela noi. edat de „Librăria Națională” dela Orăștie.

Acest „Almanah” nu e un Calendar ca toate calendarele, ci o carte frumoasă, fină, prețioasă, cu fotografiile (chipurile) alor 46 scriitori dela noi și cu lucrări din penele lor alete. Apoi: înșirarea tuturor foilor dela noi (vre-o 30) cu arătarea, că de cine-s scrise, de cînd înființate, despre ce scriu și unde ies? Și la urmă — calendar.

„Almanahul” să vinde cu 1 cor. 80 fl. „Libertatea” însă, vrînd să facă o plăcere cetitorilor săi, a cumpărat dela „Librăria Națională” 1000 astfel de Almanahuri, și așa le-a căpătat cu preț scăzut la numai 1 cor. 25 fl. Acei dintre abonații noștri cari ne trimit de grab 1 cor. 25 fl., capătă „Almanahul” cel frumos, pe care îl pot socoti și drept calendar de lux, de paradă, o frumoasă podoabă pe masa lor.

Infrățire maghiaro-română! Bine o'ajunserăm s'o vedem și pe asta. S'a aflat o ceată curagioasă de Maghiari, cari, fără a privi la ura cea mare a neamului lor față de nația românească, — au legat frăție cu o ceată de Romănași, cari și ei bucurosi au dat mîna de frăție cu ungurașii din vorbă.

Da, In jurul Tîrgului Murășu'ui s'a înființat minunata tovărășie

maghiaro-română, anume In scopul de — a face bani mincinoșii Vre o 10 Unguri și vre-o 3 Romăni au fost bunii „pajtași”. Și ca frăția să dea semne mai vădite și mai pipăite, au hotărît că fac din banii ungurești telerii cei de 5 coroane, iar din banii românești pe cei de 10 Lei.

Dar, lucru naibii, gendarmii și judecătorii răutăcioși n'au dat mult răgaz ortacilor să se bucurie de Infrățirea lor. Au pus mîna pe ei și zilele trecute tribunalul din Tîrgu-Murășului a ținut judecată pe capul lor. Și i a osîndit iaca pe care și la cit:

Pe cesariul Szász Jozsef, capul companiei frumoase, la 7 ani temniță grea, Tarsoly Jozsef cioplit de petri din Aind, la 6 ani. Pe Szava Márton (ăste o fi un Romăn) din Cicsinmărtin și pe Mathe Andor, proprietar, cari au dat banii de cheituială meșteșugului celui ales, cite 5 ani; Nagy Gulaczi Miklos negustor, și Bersan Todor econom (al 2-lea Romăn) cite 4 ani; Tanko János, măsar, Ferencz Ödön, morar, Nagy G. Péter cite 3 ani, Nagy G. György, negustor, 2 ani, Ilies János (al 3-lea Romăn), cismaș In Kundorozsma, 1 an și jumătate.

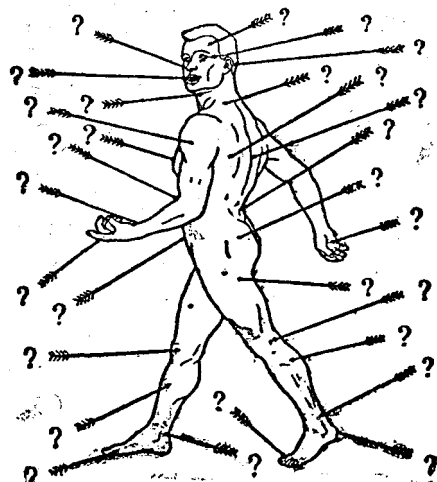
Să vă fie Infrățirea de bine.

— Baronul Fridric Korányi, președ., consiliului sanitar din capitală, spune: Apa amară naturală Francisc Iosif Indeosebi prin aceea să distinge, că n'are gust neplăcut, și că Inată și In cătățimi mici, are efect sigur de minat. (2es) 21—30

Te sagatează?

(340) (Al dureri?) 5—28

I Fluidul Elza a lui Feller.

e, după experiențele noastre, liniștitor de dureri, vindecător, încetează durerile repede și sigur, vindecă: reumă (sporc), slăbie denervi, junghieri In coaste, influența, dureri de cap, de dinți, de spate, amorțală, durere de ochi, migrenă și multe nepomenite aci! Fluidul Elsa a lui Feller e folosit cu efect fără păreche la răgușală, catar, dureri de pept și gît și morburii din curent ori răceală, adevărat e numai dacă pe sticlă este numele „Feller”, 12 sticle mici sau 6 mari ori 2 speciale, K 5 franco. **II.** Vestim apoi, că lumea folosește cu efect distîns și sigur Pilulele-Rebarbara de mînat alui Feller, contra durerilor de stomac, zgirciuri, lipsă de poftă, arsuri de fier, greață, amețală, răgăli, haemoroide și alte conturbări de mistuire. 6 cutii franco cu 4 coroane. — Să ne ferim însă de imitațiuni și să adresăm acurat așa.

Eugen V. Feller, apotecar. Stubica, Centrala 119 (comit. Zagrab).

Înți egzaminează apoi cumpără.

Toți cari sufăr de Astma și răsuflă greu, pot proba minunatul medicament, praful Astmol-Astma. gratis, iar după aceea suntem siguri că nu va mai întrebuița alt medicament.

Să se trimită o carte postală, cu adresa corectă la (356) 4—5

Farmacia Ios. de Török
Budapesta, Királyi ut 12.

Cărți cu prețuri foarte reduse

potrivite ca daruri de Crăciun și anul nou, să capătă dela autorul Ioan Baci, preot In Șoimuș (c. p. Nagy Szjő) dar numai până la finea anului curent st. v. și anumit:

Petru Rareș 1 exemplar 20 bani, 10 exemplare numai 1 coroană.

Souveniri de călătorie 1 exemplar 10 bani, 10 exemplare numai 50 bani.

Resplata păcătoșului 1 exemplar 10 bani, 10 exem. numai 50 bani.

Isvorul Precestei 1 exemplar 5 bani, 10 exem. 25 bani. (394) 1—4

Dela „Librăria Națională” S. Bornemisa, Orăștie.

Iubite cetitor!

Podoaba unei case și semnul că In aceea locuiesc oameni iubitori de lumină, de cultură, este azi: o bibliotecă, un șir de cărți, un dulap mai mare ori mai mic macar, cu cărți, de petrecere și învățătură!

Pentru ca și Romăni noștri mai săraci să poată ajunge a avea cite o bibliotecuță In casa lor, — „Librăria Națională” S. Bornemisa din Orăștie a ales cărți potrivite, formînd din ele mici biblioteci: de 12 coroane, de 24 coroane și de 50 coroane, — pe care le recomandă iubitorilor de carte, fiind ele cu grijă alese, așa ca și cel ce la numai de 12 cor. să aște In mica lui bibliotecă destul de multe feluri de cărți. De 25 cor. capet deja o bibliotecă frumoasă, iar de 50 cor. una cum să cadet!

Iată ce anume Imbie ca biblioteci ieftine:

Pentru 12 cor.

- I. **Poesii**, de V. Alexandri: Doine, Dumbrava roșie (legendă), Ostașii noștri, eroice și Legende; — de D. Bolintinean: Legende istorice; — G. Coșbuc: Ziarul unui perde vară, Cîntece de vitejie, Blăstăm de mamă, Pe pămîntul Turcului, Fata craiului din cetini și Draga mamii; — de M. Eminescu: Poeszii; — de Oct. Goga: Poeszii; — de G. Rosetti: Din inimă; — de Alex. Vlașcu: Iubire.

- II. **Nuvele**: de Carmen Sylva: De prin veacuri I.; — de M. Sadoveanu: Povestiri de sărbători; — de Al. Vlașcu: Din durerile lumii; — de A. Theurie: Din tinerețe; — I. Popovici Bănășanul: Din viața meseriașilor; — I. Adam: Din viață.

- III. **Povești**: de I. Creangă: Moș Nechifor, Hșrap șab, Din copilărie, — de D. Stăncescu: La gura sobii, — de Andersen: Povești alese.

- IV. **Anecdote și glume**: de A. Pan: Nastratin Hogaș, Șezătoare la țară I., Povestea vorbii I., — de E. Sop: Fabule, — de D. Speranță:

POȘTA REDACȚIEI

Dlui Petru Kis ori Kin din Lasardu. Nu-ți putem ceti numele și nu ne scrii pe ce ai trimis cele 3 cor. 20 fl.? Scrie curat și spune ce vrei dela noi.

Dlui P. G. Inv. In B. E neobicinuit a publica așa o corespondență. Dacă din acel privilegiu s'ar fi făcut o faptă bună, nu dar ceva spre un scop de binefacere, avea înțeles, — așa însă iartă dacă n'o publicăm. Trimite-ne alte știri și bucuros.

Dșoarei Victoria Boca, Cigmău. De aici foile și-au mers regulat. Adresa e In ordine. Nu înțelegem ce perire pot avea. Binevoiește a ne scrie cari numeri îți lipsesc, și îi trimitem de nou, intrucît îi mai avem.

Dlui Ios. G. In Brașov. Vi să aco dă!

Pentru tăbăcari

(argăsitori, timari) să oferă un bun prilej să se aprovizioneze cu

SCUMPIE

(ungurește: szemecze)

prima calitate adusă direct din Bulgaria.

Prețul la cumpărări cu sacul 26 fileri, chilogramul, franco gara Hunedoara. A să adresa de-a dreptul la

Banca Agricola
Hunedoara-Vajdahunyad.

Anecdote Impănate, — de P. Dulfu: Legenda Țiganilor.

Adecă: 15 cărți de poezii, 6 cărți de nuvele, 5 cărți de povești și 6 cărți glume! De tot 32 cărți! Destul, ca un bun început de bibliotecă!

Pentru 25 cor.

capeti șirul de cărți de mai sus, întregite, Inmulțite, cu altele, tot mai frumoase, apoi cu 2 romane, 2 cărți de știință, 4 de teatru și 1 de poezii populare, — De tot pentru 25 cor. capeti: 19 cărți de poezii, 2 romane, 8 cărți de nuvele, 6 cărți de povești, 2 cărți de știință, 7 cărți de anecdote și glume, 4 cărți de teatru, și 1 de poezii populare. De tot 53 cărți! O bibliotecă destul de frumoasă!

Iar

Pentru 50 cor.

toate cărțile înșirate mai sus pentru 25 cor. și pe lângă ele citeva zeci de volume mai mari și prețioase. De tot pentru 50 cor. vei primi o bibliotecă: de 24 volume de poezii, (printre cari 5 volume mari), 4 volume de romane, 14 volume de nuvele (printre cari 6 volume mari), 6 volume de povești, 2 de știință, 7 de anecdote și glume, 4 de teatru, 1 de poezii populare. De tot 66 volume, mari și mici! Deci o bibliotecă frumoasă!

Pentru poșta nu trebuie nimic, căci cărțile merg In pachet, și poșta și o plătește cumpărătorul la costul pachetului.

Dacă cineva are unele din cărțile înșirate In cutare plan de bibliotecă de care ar dori să și o cumpere, le poate Inlocui cu altele de același preț. De nu să mai potrivește prețul, adaugă ce să cade după prețul cărții Inlocuite.

Scrișori și bani trimiteți pe adresa:

„Librăria Națională”
S. Bornemisa,
Orăștie (Szászváros).

Impletitoare de ciorapi!

— Aviz. —

Aduc la cunoștința onoratului public din Orăștie și jur, că am deschis în *strada Dealului Nr. 26*

Impletitoare de ciorapi.

Primesc executarea a ori-ce fel de lucru în bransa aceasta, executându-l repede și curat pe lângă prețuri moderate.

Rugind onoratul public pentru binevoitorul sprigin, sunt cu toată stima:

2-3 **Gizela Bartha.**

Cancelist cu praxă

caută aplicare în o cancelarie advocațională. E bine versat în agențele cancelariei advocaționale. Adresa la Administrația foii. (395) 1-2

Anunțiu.

Un băiat din familie bună să primește numai decît în Prăvălia de specerie și manufactură a subscrișului

(393) 1-3 **Ioan Nicoară,**
comerciant în Planul de sus
(Felső-Pián p. ũ., per Szászsebes).

Moara

cu benzin 8 HP. din Cioara (Also-csóra) u. p. loco, e de vînzare.

Informații dă învăț. din loc
(396) 1-3 **Simion Socaciu.**

Cetiți și vă mirați.

Ocazie de felul acesta numai ai în viață! **600 de obiecte numai cu 4-50 K.**

1 orologiu de precizie aurit, cu lanț, pentru care să dă garanță de 3 ani, o cravată elegantă, de mătasă, la modă, 3 batiste, 1 strălucit inel pentru bărbați, cu peatră scumpă imitată, 1 garnitură de podoabe femeiești elegante, 1 frumos collier de margaritare orientale, podoabe femeiești la modă, cu copcii libere, 2 brațare elegante, 1 păreche de cercei frumoși cu copcii libere, 1 minunată oglindă de buzunar pentru toaletă, 1 portofel de piele, 1 păreche de botoni pentru manjete din aur double de 3 grade, cu copcii libere, 1 foarte elegant album pentru ilustrate, cu cele mai frumoase regiuni ale lumii, 3 obiecte comice, bune de distracție pentru tineri și bătrîni de-opotrivă, 1 carte practică pentru corespondență de dragoste între dame și domni, 20 de obiecte de corespondență și mai mult de 500 de obiecte necesare într-o casă. — Toate acestea, cu toate că ceasul singur plătește suma aceasta de bani, se pot căpăta numai pentru **4 cor. 50 fl.** Obiectele să trimit cu rambursă, ori cu trimiterea înainte a banilor pe adresa:

Wiener Central-Versandhaus
P. LUST, Krakau nr. 394.

N. B. Cine comandă 2 pachete, capătă rabat un briciu englez prima. Pentru cel necorăspunzător, banii se retrimite
(372) 1-1

Dr. CORNELIU DĂRAMUȘ

medic universal
specialist în boale de femei
ALBA-IULIA, piață, lângă farmacia
Domnului V. Vlad.
Conzultațiuni 8-9 oare a. m.
(313) 2-3 p. m. 11-15

Atenție!

Soiété des : :
Papi ers Abade.

Fiindcă în timpul din urmă s'au pus în vînzare felurite imitații de ale cunoscutei și iubitei marcă de tuburi pentru cigarete **RIZ ABADIE (RIZ DORÉ)** recercăm pe on. nostri mușterii, să fie atenți la numele **Abadie**, pe care imitațiile vor să-l înlocuiască cu alte numiri. **Ferțiți-vă de cumpărarea imitațiilor de calitate mult mai slabă!** Noi le-om urmări pe calea legii.

Societatea de hirtie de țigarette
25-52 (168) „**ABADIE**“.

PICĂTURI de stomac

a lui **BRÁDY**

provăzute cu marca Vergurei Maria de Mariazell, numite de popor Picături de stomac de Mariazell de 30 de ani așa s'au valorat, că-s indispensabile la casă. Picăturile acestea c o n t r a stricărilor de stomac, arderii de rinză, înfundării, durerii de cap, vomării, colicel, anemie etc., au efect neîntrecut!

Să ață în toate farmaciile. O sticlă mare Cor. 1.60 sticlă mică 90 fl. 6 sticle Cor. 5.40 3 sticle mari Cor. 4.80. După trimiterea banilor înainte le trimite franco (354) 5-11

K. Brády farmacist
la „**Regele maghiar**“
Wien
I. Fleischmarkt 2, Depot 5.

Fiți atenți la marca cu chipul Vergurei Maria de Mariazell, pachetarea în roșu, și înălțura, ce să vede pe chipul alăturat.

Călcie de gummi

cele mai bune sunt

Ce-e-e? „Tata ne-a slobozit! Că-s veritabile bilzele de cigarete **Antinicotin** de-alui **JACOBI** în cutii de lemn“

Nu mai cu scrisoarea
Ai grijă! „**JACOBI**“ e bună!
(34)

Prăvălie nouă de porțelanărie și sticlărie

în **ORĂȘTIE**

Fac cunoscut on. public din loc și jur, că mi-am deschis în piața Orăștiei, în casele dlui Baciu,

o prăvălie de porțelanărie și sticlărie

arangeată deplin, modern, cu tot ce să caută în această branșă.

Primesc și punere de rame la icoane, tablouri și oglinzi.

Țin și specerie!
Prețuri moderate!

I. Grădină.

(387) 2-3

„AJUTORUL“

societate pe acții. — Filiala Mediaș.

P. T.

Aducem la cunoștința Onoratului public, că „**Ajutorul**“, societate pe acții din Șeica-mare a deschis cu începutul lunii Noemvrie a. c. *filială în Mediaș*, care să ocupă cu tot felul de afaceri de bancă.

În special:

1. Primește depuneri spre fructificare, după care plătește interese:

dela Coroane	1-500	5%
»	500-1000	5 1/2%
»	1000 în sus	6%

fără nici o detragere, solvind și darea după interese.

2. Acoardă împrumuturi: pe obligațiuni cu cavenți, pe cambii, lombard, hipotecă, cu int. 7-8%.

Filiala „**Ajutorul**“ din Mediaș își are localul în vila G. Morscher din piața mică.

Rugăm pe cei interesați, ca în afacerile de bancă ce vor avea să se adreseze cu toată încrederea, asigurându-i de serviciu prompt și culant.

Mediaș Nov. 1911.

„**AJUTORUL**“
societate pe acții în Mediaș.

(365) 4-10

Dacă tușiți,

respirați greu,
asudați noaptea,
aveți flegmă,
strănutați, sau
dacă sunteți ră-

gușiți, aveți dureri de piept, sunteți chinuiți de morburii de catar, înseamnă

că Văși răciți, sau că sunteți atacați de influență, totuși aceste sperții de morburii, să pot, dimpreună cu lipsa de apetit, care ascunde în sine o multime de suferințe primejdioase, delătura, prin lungurea detimpurie a rețelor mici, ferindu-ne astfel de rele mari. Acestui lucru, îi co

răspunde în prima linie, **sirupul de miere de teiu,**

premiat cu medalia de aur și cu cea de onoare alui Ö kény. O multime de epistole de recunoștință, adăveresc efectul binefăcător al acestui medicament casnic. O sticlă de probă **K 3-**, o sticlă mare **K 5-**, sau 3 sticle mari, **franco K 15-** Comandati cu rambursă dela unicul depozit principal: farmacia **HUGÓ ÖRKÉNY, Budapest, str. Tökölly 28, Depôt 110.**

„Cassa de păstrare în Mercurea“
societate pe acții (comitatul Sibiiului)

primește depuneri spre fructificare atât la centrală, cât și la filiala din Alba-Iulia, cu 5%. Pentru depuneri dela 5000 coroane în sus, cu termen de abdicere mai lung, solvește la filială 5 1/2% inter., iar la centrală dela 10.000 cor. în sus, în aceleași condiții, 5%. Interesele neridicate să capitalizează la semestru; darea după interese o plătește institutul.

Atât la centrală, cât și la filială, acordă împrumuturi pe cambii, pe ipotecă, replătibile în rate, pe obligațiuni cu caventi, credite de cont-curent cu asigurare ipotecară sau de valori, pe lângă cele mai favorabile condițiuni posibile.

Mijlocește cumpărări, vânzări, arindări și parțelări de realități, sprijinește înființarea de însoțiri și tovărășii, îndeplinește totfelul de afaceri de bancă pe lângă serviciu prompt.

Filiala din Alba-Iulia s'a înactivat cu 1 Octomvrie a. c. Localul filialei e în strada Vințului Nr. 1 (Alvinczi utca 1 szám), lângă firma Misselbacher.

(330) 18-10

Direcțiunea.

VINURI

vechi și noi — de vîndut!

Adresați-Vă cu toată încrederea la proprietarul de vii din Șiria, (Világcs), PETRU BENEA, căci Vă trimite numai *vinuri bune, curate și pe lângă prețurile cele mai moderate.*

Vinuri vechi: Vin alb 68 fl., Rizling 70 fl., Roșu 92 fleri.

Vinuri din anul 1910:

Rizling 58 fl., Rizling și Ruge amestecat 54 fl., Siller 56 fl. Carbenet 100 fleri.

Vin nou din 1911 — 48 fleri.

Rachie de trevere (comină) K 160
Rachie de comină, specialit. „ 2—
Rachie de drojdii 2 cor. 20 fleri.
Prețurile sunt semnate după litru, în fleri. Vinurile și rachia să expozizează sub îngrijirea proprie, dela 50 litri în sus, cu rambursă. Vase împrumute pe timp de 2 luni. Pentru calitatea vinului garantez.

PETRU BENEA,
proprietar de vii.

(257) Világos, (Arad m.) 17-25

Strămutare de cancelarie.

Am onoare a aduce la cunoștința onoratului public, că mi-am strămutat cancelaria de ordinațiuni medicale în noua casă proprie din Strada Bereriei.

Cu deosebită stimă:

Dr. Cornel David,

(363) 5-5 medic în Orăștie.

Vin.

Am circa 40 buți de vin, numai original ardelenesc, și îl vînd, dela 60 litri în sus, cu 26 cruceri (52fleri) litrul.

HANS STEPHANI,
Hotel „Transsylvania“
Orăștie.

(63) 39-45

De vînzare!

Pe hotarul Dobrei, în apropiere de oraș, să află de vînzare din mână liberă un plan (comasație) și trei grădini, plantate cu d ferți pomi roditori. — Informații mai de-aproape să pot lua dela (382) 3-3

Ilie Lădariu

măiestru ferar Orăștie—Szászváros.

ALTOI DE VIIE AMERICANĂ

splendid dezvoltate, cu rădăcini, soiurile cele mai distinse, atât pentru struguri de masă (admirabil artichu de vînzare!), cât și soiuri de vin: rizling, mușcatel, etc. să găsească de vînzare în pepiniera de vițe de viie nobilă dela **DOMENIUL ROMÂNESC**

==== din BOBÁLNA ====

lîngă Orăștie, proprietatea dlui Dr. AUREL VLAD.

Pentru toamna de față și pentru primăvară, are la îndemână jumătate de milion altoi, tot soiuri alese!

Deși peronospora a potopit și în anul de față pe alocurea școli întregi de altoi, la Bobálna, fiind foarte bine îngrijite, nu le-a făcut nici o stricăciune. Altoile sunt foarte frumoase și pline de viață!

La cerere, se trimite **Catalogul** cu prețuri și îndrumeri practice!

Adresați-vă cu încredere deplină la:

„**DOMENIUL DIN BOBALNA**“
a dlui Dr. A. Vlad: Bábolna, p. Szászváros.

NB. Pentru vierți din Ardeal e îndeosebi cel mai potrivit izvor de cumpărat vițe de viie, fiind vițele din pepinierele dela Bobálna, crescute și deprinse cu clima deluroasă ardelenescă. La șes, firește, le e cu atât mai ușor.

(357) 5-26

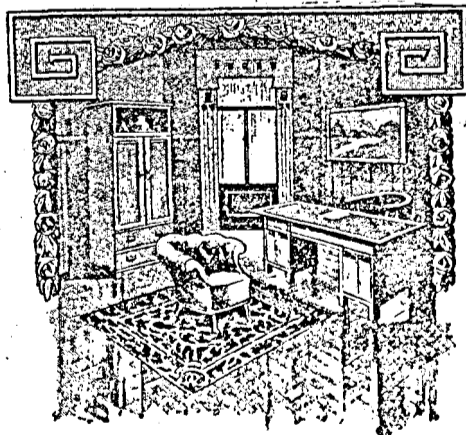
Serviciu acurat.

!!! MAGAZIN DE MOBILE ÎN ORĂȘTIE !!!

Am onoare a aduce la cunoștința onoratului public, că am arangeat în Orăștie, Drumul țării Nr. 3 în casele proprii un

Magazin de mobile

corăspunzător recerințelor timpului de azi!

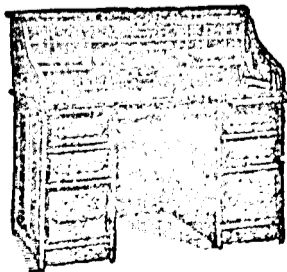
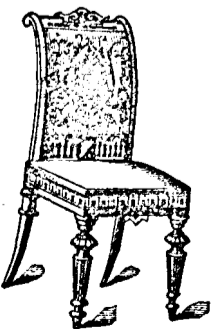
Prînzitoare și dormitoare dela 300 cor. în sus!

Rog spriginul și cercetarea binevoitoare a onoratului public.

Cu stimă:

BRUTUS BRASSAI,
măsar, Orăștie, Drumul-țării.

Primesc îndată și doi învățăcei!

(388) 2-10

Prețuri ieftine!

Editor și redactor responsabil: Constantin Șandru

Tipografia Nouă, I. Moța, în Orăștie

Cele mai desăvirșite Legături de vătămătură
cunt cele c. reg. alui Keleti patentate.
Legători de pintece pentru bărbați și femei contra ori căror morburii din ios și contra foalelui atîrnător.
(293) 9-52

Gummi clorap pentru vînzare umflată.

Picioare și mîni măestrite pe sama putai (tăiați).

Îndreptătoare de trup pentru umblat și spriginat.
Corsete artificiale și spriginitoare.

Ținătoare oblu pentru cel crescuti strîmb, precum și ori-ce articii de lipsă la

Îngrijirea de bolnavi, pregătește după cele mai moderne principii cu prețuri favorabile de fabrică:

I. Keleti, fabrică c. reg. patent ptr. legături de vătămătură și îndreptoare de trup.

Budapesta, IV. Koronaherez. u 17. vidi

— Trimit catalog cu 3000 figuri, gratis! —
Fondată în 1878. Telefon 13-76.

Nu Vă simțiți bine?

Aveți dureri de stomac? de cap? constipație? Proba ză **Pilulele-de-plante** ale lui **Örkény**, cari sunt făcute numai din extractul plantelor, nu conțin o materie stricăcioasă, pentru aceea este cel mai bun medicament dec așa pentru minarea și curățirea singelui

Ele regulează schimbarea materilor și însănătoșează stomacul și intestinele, și fac poftă de mîncare, din care cauză să și prescriu des de medici. Sunt bune și la cure de slăbire! — O cutie orig. nală 90 fl. Trei cutii franco K 2 50. Să pot procura cu rambursă dela preparator **Farmacia Hugo Örkény,** Budapesta, Str. Thököly 28. Depoziț.